

Hoiva alkaa kohtaamisesta

Feministisessä yhteiskunnassa jokaisella on perusoikeus fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen terveydenhoitoon. Sosiaali- ja terveyspalveluihin investoiminen vahvistaa ihmisten mahdollisuutta elää hyvää elämää. Emme halua pikavoittoja ihmisten tai ympäristön hyvinvoinnin kustannuksella. Haluamme olla luomassa hyvinvoivaa ja kestävää yhteiskuntaa, joka rakentuu ennaltaehkäisevien sekä luottamusta lisäävien palveluiden ja arvostuksen varaan.

Tulevien hyvinvointialueiden aluevaltuustot määrittelevät, missä ja miten apua tarjotaan, kun sitä tarvitaan. Järjestelmän uudistamisen tulee huomioida hoiva-alan merkitys sekä johtaa siihen, että asiakkaat ja työntekijät kohdataan yksilöinä.

Yhdenvertaisten ja syrjimättömien sosiaali- ja terveyspalveluiden ja pelastuspalveluiden järjestämiseksi, Feministinen puolue esittelee seuraavat viisi teesiä:

Turvataan sote- palveluiden saatavuus ja saavutettavuus

Maksuton perusterveydenhuolto ja esteetön palvelu

Turvataan maksuton perusterveydenhuolto kaikille. Säilytetään peruspalvelut julkisina ja järjestetään tarpeeksi matalan kynnyksen toimintoja. Varmistetaan kaikille mahdollisuus päästä laadukkaan ja oikea-aikaisen julkisen terveydenhuollon piiriin samoilla ehdoilla. Laaditaan kaikkien yhdenvertaiset oikeudet turvaava palvelustrategia ja huolehditaan, että jokaisen itsemääräämisoikeus toteutuu palveluissa. Lisätään digitaalisia palveluita kuten etävastaanottoja silloin, kun ne parantavat hoidon laatua ja saatavuutta yhdenvertaisuutta vaarantamatta. Varmistetaan, että sosiaali- ja terveyspalvelut ovat saatavilla siellä, missä asiakas tarvitsee apua.

Tuotetaan parhaat palvelut - vastuullisesti

Ihmisoikeuksien sekä ympäristöasioiden huomioiminen päätöksenteossa

Varmistetaan ihmisoikeuksien toteutuminen ja ilmasto vaikutusten arviointi hyvinvointialueiden hankinnoissa ja palveluiden tuottajien valinnoissa. Tehdään hyvinvointialueiden päätökset siten, että ne ovat kestäviä niin sosiaalisesti, ekologisesti kuin hyvinvoinnin näkökulmasta. Nostetaan etiikka ihmistyön keskiöön. Työolosuhteiden ja ympäristön puitteiden on oltava sellaiset, joissa työntekijöiden on mahdollista toimia yleisen moraalikäsityksen mukaisesti, ihmistä ja ihmisyyttä kunnioittaen omassa työssään. Noudatetaan talousarviossa sukupuolitietoista budjetointia.

Kohdataan asiakkaat arvostavasti

Monimuotoisuuden kohtaaminen ja asiakkaan kuunteleminen

Koulutetaan henkilökunta kohtaamaan asiakkaat yksilöinä traumatietoisella työotteella ja tuetaan henkilökunnan jatkuvaa oppimista. Valtavirtaistetaan sensitiivinen kohtaaminen eli traumainformoitu työote. Varmistetaan, että kaikki vähemmistöasemassa olevat henkilöt sekä erilaiset perhemallit kohdataan tasapuolisesti ja tarjotaan kaikille joka elämäntilanteeseen sopivat palvelut.

Huolehditaan tekijöistä

Työhyvinvoinnin vahvistaminen ja työpäivän lyhentäminen

Kehitetään johtamista, henkilökunnan osallisuutta päätöksenteossa ja työolosuhteita, jotka vahvistavat työkuultuuria sekä työntekijöiden ja esihenkilöiden hyvinvointia. Asetetaan vastuulliset työntekijämitoitukset ja edistetään palkka-avoimuutta sekä maksetaan työstä oikeudenmukaista palkkaa. Kokeillaan kuuden tunnin työpäivää sosiaali- ja terveystoimialalla ja muilla soveltuvilla toimialoilla.

Kehitetään kulttuuri- palveluita

Kulttuuristen oikeuksien toteutuminen sosiaali- ja terveyspalveluissa

Laaditaan jokaiselle hyvinvointialueelle kulttuurihyvinvointistrategia, joka viedään osaksi alueellista hyvinvointikertomusta. Kehitetään kulttuuripalveluita osana sosiaali- ja terveyspalveluiden vastuulla olevaa hyvää hoitoa ja hoivaa kielivähemmistöt huomioiden. Lisätään taiteelle ja kulttuurille oma sosiaali- ja terveyspalveluiden budjettiosuus. Otetaan taiteen prosenttiperiaate käyttöön kaikissa hyvinvointialueiden rakennus- ja korjaushankkeissa. Prosenttiperiaatteella tarkoitetaan, että vähintään yksi prosentti rakennuskustannuksista käytetään taiteeseen. Kehitetään ennaltaehkäisevää palvelujärjestelmää ja vuorovaikutusta hyvinvointialueiden, kuntien ja valtion välillä huomioiden järjestelmässä taiteen vapaan kentän toimijat.

Hyvinvointi kuuluu kaikille

Demokraattinen päätöksenteko osallistaa kansalaisia ja ylläpitää kattavia vaikutusmahdollisuuksia. Hyvinvointialueiden aluevaltuustoissa on otettava kehitystyöhön mukaan ja annettava puheoikeus erityisryhmien edustajille, kokemusasiantuntijoille ja alansa ammattilaisille. Asiakkaiden on oltava keskiössä heitä koskevien palveluiden suunnittelussa ja kehittämisessä.

Sosiaali- ja terveysala koostuu laajasta palveluiden kokonaisuudesta. Feministinen puolue esittää teesien lisäksi yhdenvertaisuutta edistäviä toimenpiteitä ja konkreettisia ratkaisuehdotuksia palveluiden toimivuudelle.

Mielen-terveys-palvelut	Turvataan kattavat ja yksilölliset matalan kynnyksen mielenterveyspalvelut ennaltaehkäisystä kuntoutumisen jälkeiseen aikaan. Taataan kaikilla hyvinvointialueilla vähintään 20 tunnin maksuton psyko- tai lyhytterapia, jonka perusteella arvioidaan tarve jatkohoidolle. Lisätään etsivää sosiaalityötä ja varmistetaan palveluista riippuvaisten ihmisryhmien oikeudet kaikkina vuorokauden aikoina.	Synnytys-, lapsi- ja perhe-palvelut	Lisätään perheiden moninaisuuden huomioimista sekä tukea synnytysohjelmassa, neuvoloissa ja perhekeskuksissa. Taataan riittävät resurssit neuvolapsykologeille. Kehitetään synnytyksen jälkeisen masennuksen tunnistamista ja huomioimista. Lisätään lapsiperheiden varhaisen tuen resursseja ja vahvistetaan lastensuojelun avopalveluita ja jälkihuoltoa. Vahvistetaan sosiaalitoimen ja koulujen yhteistyötä lapsen ja nuoren tukemiseksi ja ongelmien tunnistamiseksi jo varhaisessa vaiheessa. Varmistetaan neurokirjon perheiden pääsy palvelujen piiriin. Otetaan käyttöön systeminen lastensuojelutyön malli.
Lähisuhde-väkivaltatyö	Varmistetaan turvakotimitoitus. Huolehditaan, että jokaisella hyvinvointialueella on mahdollisuus päästä turvakotiin. Varmistetaan, että jokaisella alueella on lähisuhdeväkivallan ennaltaehkäisyyn ja torjuntaan palkattu työntekijä. Jokaisella sosiaali- ja terveyspalveluiden työntekijällä tulee olla perustiedot lähisuhdeväkivallan tunnistamisesta.	Nuorille kohdistetut palvelut	Vahvistetaan seksuaalioikeuksien toteutumista turvaamalla laadukkaan seksuaalikasvatuksen saatavuus sekä tarjoamalla seksuaaliväkivallan ja -terapian palveluita. Jokaiselle alle 25-vuotiaalle tulee tarjota maksuttomat ehkäisyvälineet ja -neuvontaa. Tarjotaan maksuttomia kuukautissuojia peruskoulussa ja toisella asteella. Vahvistetaan opiskelijoiden mielenterveyspalveluita syrjäytymisen ja pitkäaikaisen työ- ja toimintakyvttömyyden ehkäisemiseksi.
Päihde-palvelut ja -kuntoutus	Turvataan matalan kynnyksen päihdekuntoutuksen saatavuus. Turvataan palvelut myös asunnottomien, mielenterveysongelmista ja päihderiippuvuudesta kärsivien sekä paperittomien ja liikkuvan väestön kohdalla. Päihderiippuvuus ei saa estää mielenterveyspalveluiden saamista. Lisätään päiväkeskuksia. Vahvistetaan osaamista päihdeiden ongelmakäytön tunnistamisesta ja sukupuolittuneisuudesta sosiaali- ja terveystoimissa.	Iäkkäiden palvelut	Mahdollistetaan ikääntyneille uudenlaisia asumisen muotoja, kuten yhteisö-, ryhmä- ja perheasumista. Toteutetaan kotihoidon resurssien riittävyyteen liittyvät kehitystoimet. Lisätään ympärivuorokautisen hoidon paikkoja ja madalletaan hoitoon pääsemisen kriteerejä. Huolehditaan, että sosiaali- ja terveyspalveluiden kehittämisessä edetään kansallisen ikäohjelman mukaisesti: suunnataan ennaltaehkäiseviä ja toimintakykyä parantavia toimia iäkkäälle väestölle ja riskiryhmille.
Trans-terveyden-hoito	Puretaan Tampereen transpoliklinikan hoitojonot. Huolehditaan asianmukaisesta ja oikea-aikaisesta hoidosta sekä hoitoon pääsystä työntekijäresursseja lisäämällä ja työntekijöiden ammattitaitoja vahvistamalla. Varmistetaan yhdenvertainen hoitoon pääsy kaikilta hyvinvointialueilta.	Vammais-palvelut	Huolehditaan yhteistyössä aluehallituksen asettaman vammaisneuvoston kanssa, että vammaiset pääsevät itse osallistumaan ja vaikuttamaan heitä koskevaan päätöksentekoon. Varmistetaan vammaisille henkilöille kaikki tarvittava henkilökohtainen apu ja oikeus päättää sen järjestämistavasta. Kehitetään joustavia tapoja oikea-aikaisen ja yksilöllisiin tarpeisiin vastaavan tuen toteuttamiseen.
Omaishoito	Huomioidaan sekä omaishoitajat että ilman omaishoitosopimusta toimivat omaishoitajat osana palvelukokonaisuutta tarjoamalla palveluohjausta ja räätälöityjä palveluita. Kehitetään omaishoitajille yhdenvertainen ja selkeä toimintamalli vapaapäivien ja virkistysvapaiden pitämiseen ja omaishoidon tuen maksamiseen.	Pelastus-toimi	Vahvistetaan moninaisuutta ja lisätään tietämystä moninaisuudesta pelastustoimissa. Jalkautetaan syrjimättömyyden periaate toimintatapoihin ja työyhteisöihin. Laajennetaan mahdollisuus hätäilmoituksen tekoon viittomakielellä ympärivuorokautiseksi kaikkina viikonpäivinä. Huolehditaan saumattomasta yhteistyöstä ensihoidossa pelastustoimen ja terveydenhuollon välillä. Varaudutaan ilmastonmuutoksen mukanaan tuomiin muutoksiin ja ääriolosuhteissa toimimiseen.

Käsitteet

Itsemääräämisoikeus: Oikeus päättää itseään koskevista asioista.

Sukupuolitietoinen budjetointi: Budjetoinnin kaikissa vaiheissa huomioidaan sen vaikutukset sukupuoliin.

Traumainformoitu työote: Ammattilaisen tapa kohdata asiakas sensitiivisesti huomioiden tämän mahdollisesti kokema traumatisoituminen siten, että työntekijä ei traumatisoi omalla toiminnallaan asiakasta.

Transpoli: Helsingissä ja Tampereella toimivat erikoissairaanhoidon poliklinikat, jotka vastaavat ainoina tahoina Suomessa transihmisten lääketieteellisten sukupuolen korjaushoitojen tarpeen arvioinnista, läheteistä näihin hoitoihin ja niitä edeltävästä diagnoosiprosessista. Nykyisin voimassa olevan translain alla myös ainoat tahot, jotka voivat kirjoittaa lausunnon sukupuolen juridista vahvistamista varten.

Systeminen lastensuojelun toimintamalli: "Systemisessä lastensuojelussa sovitetaan yhteen luottamukseen perustuva moniammatillisesti toteutettava systeminen vuorovaikutustyö, lapsen suojeleminen vaikeissa perhetilanteissa, ja virkavastuulla tapahtuva julkisen vallan käyttö." Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.